Gunnar Falck

En intervju av Gustav Sjöblom

22 april 2008

Intervju 79

Från matematikmaskin till IT

Denna intervju har genomförts inom ramen för projektet Från matematikmaskin till IT som är ett samarbete mellan Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria vid KTH, Dataföreningen i Sverige och Tekniska museet finansierat av Riksbankens Jubileumsfond och Stiftelsen Marcus & Amalia Wallenbergs minnesfond. Originalinspelning och transkript finns tillgängliga på Tekniska museet i Stockholm. Intervjun bör refereras på följande sätt:

Gunnar Falck, intervju från 2008 av Gustav Sjöblom, Teknik och samhälle, Chalmers tekniska högskola.

Nyckelord: Göteborgs hamn, hamnar, order-lager-fakturering, sjöfart, Sandvik, SKF, TICS, transporter.

Abstract

Gunnar Falck was the head of computing at Göteborgs stuveri (Göteborg Stevedoring Company) from 1976. He was born in 1943 and graduated from technical upper secondary school in Trollhättan in 1962, where he started working as a programmer at the airplane engine manufacturer Svenska Flygmotor in 1963, providing engineers with support for technical calculations, especially concerning wind tunnels. In 1964 Falck moved to Sandvikens Jernverk, where he would remain for 14 years, taking part in the development of SOPIC, Sandvik Order Processing and Inventory Control, as well as being head of computing for the American subsidiary in 1971–73. In 1975 Falck moved back to his native Western Sweden and took up a job working with a similar order and inventory system for the ball bearing manufacturer SKF. Unhappy with his situation at SKF he became head of computing at the municipally owned Göteborg Stevedoring Company in the following year. The main project in the 1970s was TICS, Terminal Information and Control System, an effort to keep track of the movement of goods consignments – in practice only containers – through the port. The system was built on an IBM System/38 platform and based on a new, unique booking number for each container and the automatic production of all necessary documents, e.g. loading lists. The system started running in 1979 and was gradually extended with terminals at the offices of the main partners (mainly shipping companies) as well as wireless Mobitex terminals in a pioneering project run jointly with Televerket, the Swedish Telecommunications Agency. On 1 January 1983 the computer departments of the Port of Göteborg and the stevedoring company merged under the name HT Data, with Falck as deputy CEO and de facto manager. In addition to TICS, HT Data ran TRAPS, Traffic Planning System, a system for the monitoring of ship movements in and out of the port. HT Data also built a computerised navigation list based on videotext terminals, which however was no success. During the mid-1980s Falck was deeply involved in the development of TDL, Transport Data Link, a data exchange run jointly by the Port, Volvo Transport, and Televerket. Falck left HT Data in 1987 to set up Svensk Hamndata, a consultancy to support the computerisation of Swedish ports.

Informant: Gunnar Falck
Intervjuare: Gustav Sjöblom
Tid: 22 april 2008
Plats: Gunnar Falcks hem i Ytterby utanför Kungälv

Gustav Sjöblom: Idag är det den 22 april 2008. Jag heter Gustav Sjöblom och är forskningssekreterare för området Transporter inom projektet från matematikmaskin till IT. Idag sitter jag hemma hos Gunnar Falck i Ytterby för att göra en intervju om Gunnars erfarenheter av datorer och datoranvändning fram till mitten av 1980-talet. Du är född den 16 december 1943, stämmer det?

Gunnar Falck: Ja.

Gustav Sjöblom: Var växte du upp någonstans?

Gunnar Falck: Jag är född uppe i Hällevadsholm och flyttade hemifrån vid 15-årsåldern till Trollhättan, där jag gick treårigt tekniskt gymnasium. Det var en maskinteknisk linje, den första utbildningen som skedde på det området.

Gustav Sjöblom: Vad gjorde dina föräldrar?

Gunnar Falck: Min far var fjärdingsman eller polis. Min mor var mycket hemma och tog hand om mig plus tre syskon och hon hade delvis vissa kontorsarbeten där emellan.

Gustav Sjöblom: Växte ni upp i samhället Hällevadsholm eller var det en lantlig miljö?

Gunnar Falck: Det är ett ganska litet samhälle med mycket landsbygd runtomkring och många av mina släktingar var bönder, så jag jobbade och praktiserade lite på gårdar på somrarna.

Gustav Sjöblom: Att du halkade in på den tekniska banan, vet du vad det berodde på?

Gunnar Falck: Jag var väl mest begåvad i matematik och tekniska naturvetarämnen.

Gustav Sjöblom: Var det självklart att du skulle studera vidare och gå på gymnasiet? Fanns det en sådan tradition i familjen?

Gunnar Falck: Nej, det fanns det inte. Jag minns att en lärarinna som jag hade i sjätte klass undrade varför jag skulle söka vidare, och hon var inte speciellt uppmuntrande, för vi var bara två, tre i klassen som gick vidare.

Gustav Sjöblom: På vilket sätt var hon inte uppmuntrande?

Gunnar Falck: Det var väl inte så vanligt att man sökte vidare och jag vet inte om hon var tveksam till mina förutsättningar.

Gustav Sjöblom: Hade hon rätt i det när du väl kom till Trollhättan eller hur gick det där?

Gunnar Falck: Jag har väl alltid varit lite av en trögstartare, men jag har alltid klarat mig vidare. Jag gick först treårig realexamen i Munkedal. Det var första året det var treårig

utbildning på realskolan och den gick jag igenom och hade väldigt små marginaler för att komma in på tekniska gymnasiet. Jag halkade in där men fick mer och mer läsmognad och klarade av utbildningen på tre år. Det var 90 stycken som började på gymnasiet och det var väl bara 30 som kom ut ungefär, resten fick göra om något år, så det var en ganska tuff utbildning tyckte man då i alla fall.

Gustav Sjöblom: Du valde en maskinteknisk inriktning, varför blev det så?

Gunnar Falck: Det var nog mer en slump. Det fanns inte så många linjer att välja på och maskinteknisk och ellinjen var väl de två stora.

Gustav Sjöblom: Hur var det socialt under gymnasietiden?

Gunnar Falck: Jag bodde inackorderad och bytte boende några gånger Det blev en väldig kamratskap, för det var rätt många som var inflyttade utifrån, så man kunde umgås på kvällar och så där.

Gustav Sjöblom: Är det några därifrån som du har behållit kontakten med senare i livet?

Gunnar Falck: Ja, vi skickar julkort till några stycken. Nu hade vi 45-årsjubileum här för något år sedan och vi har tidigare haft 20-årsjubileum också, så vi har ju följt varandra någotsånär och det var väldigt positivt att få träffas på det sättet.

Gustav Sjöblom: Har det här nätverket från gymnasietiden haft någon betydelse för din yrkeskarriär?

Gunnar Falck: Nej, det kan jag inte påstå.

Gustav Sjöblom: När du började närma dig slutet på gymnasietiden, hur tänkte du då om framtiden?

Gunnar Falck: Då hade jag militärtjänsten som stod för dörren, så det var väl inte så mycket tanke på yrkeslivet, utan det var först när jag började avverka militärtjänsten som jag började fundera lite på vad man skulle göra.

Gustav Sjöblom: Var gjorde du din militärtjänst?

Gunnar Falck: Kustartilleriet, KA-4 i Göteborg. Det var en underofficersutbildning på elva månader.

Gustav Sjöblom: Hur trivdes du med det?

Gunnar Falck: Det var ganska positivt. Man var ute på öarna ute i skärgården och det var ganska fritt och även där en god kamratskap. Det låg ju nära Göteborg så det var mycket med utelivet där. Så där är det enbart positiva minnen, även om man fick permissionsförbud någon helg. Jag gick med händerna i byxfickorna därute på en ö och det var en kapten som ropade till oss att ”så får man inte göra” och då blev det permissionsförbud så vi fick stanna där över helgen.

Gustav Sjöblom: När värnplikten gick mot sitt slut var du tvungen att fundera på vad som skulle komma härnäst.

Gunnar Falck: Ja. Eftersom jag hade varit i Trollhättan och trivdes bra där uppe besökte jag Flygmotor som första företag. Jag hade inte sökt några andra jobb utan blev väldigt välkomnad där på personalavdelningen. De sade att de hade längtat efter nya ingenjörer från den här nya utbildningen som hade startats i Trollhättan, så de hade väldigt mycket att välja på. De tog fram en A4-sida, tätskriven med rader med olika befattningar som man kunde önska sig eller välja mellan mer eller mindre. Då var det en rad där det stod programmerare och det hade jag hört namnet på. Vi hade pratat bland kamrater om att det var ett välavlönat jobb, så det valde jag och kom in på den tekniska avdelningen för databehandling där.

Gustav Sjöblom: Ni hade pratat under gymnasietiden om att det fanns någonting som hette programmering?

Gunnar Falck: Ja, aldrig något ingående, men jag kom ihåg namnet, så att säga. Jag visste inte mycket själv vad det innebar.

Gustav Sjöblom: Det fanns inga sådana inslag i gymnasieutbildningen?

Gunnar Falck: Nej, det fanns inget.

Gustav Sjöblom: Fick du någon introduktionsutbildning när du kom till Svenska Flygmotor AB?

Gunnar Falck: Ja. Kollegerna där lämnade mig några böcker som jag skulle studera och lära mig och jag höll på där i tre dagar utan att förstå ett ord. Sedan stod de i dörren och skrattade åt mig. Det var inte meningen att jag skulle kunna förstå, för det var rena skojeriet, de här böckerna.

Gustav Sjöblom: Var det böcker om databehandling?

Gunnar Falck: Ja, men det var abstrakta saker, så jag fattade inte det minsta. Det var en lite dålig början, men sedan tog de hand om mig och det var mest att man fick lära sig via kollegor som programmerade. Sedan var det en hel del utbildningar, man fick åka på kurser och sådant där.

Gustav Sjöblom: Svenska Flygmotor hade en Ferranti då?

Gustav Sjöblom: Ja, en Pegasus. Den var ganska stor med lysrör i, så om man öppnade plåtdörren där blinkade det lampor överallt, och det var hålremsa som man jobbade med där. Men det var mer ren teknisk programmering, så jag servade en massa ingenjörer som ville studerade olika hållfastheter och efter vindtunnelprover. Jag kommer inte ens ihåg vilket plan det var de utvecklade då, om det var Lansen? Men det var väldigt tacksamt att jobba med den datorn som kunde lösa svåra ekvationer och om man matade in olika testvärden kunde man få fram olika kurvor och diagram.

Gustav Sjöblom: Så du fick beställningar från ingenjörer ute på olika avdelningar?

Gunnar Falck: Ja.

Gustav Sjöblom: … och sedan omvandlade du det till kod eller stansade du till hålremsa eller vad hade du för …

Gunnar Falck: Koda upp. Alldeles i början var det bara ren maskinkod, ettor och nollor, och för instruktionerna fick man sedan adressera, hårdadressera, var man skulle hämta och lagra data.

Gustav Sjöblom: Hur var databehandlingen organiserad på Svenska Flygmotor? Under vilken avdelning sorterade ni?

Gunnar Falck: Jag tillhörde den tekniska gruppen för databehandling. Sedan fanns det en annan större grupp – eller kanske mindre grupp på den tiden – för administrativa tillämpningar, men det fanns ingen samordning däremellan.

Gustav Sjöblom: Det var ingen gemensam driftsavdelning eller någon sådant?

Gunnar Falck: Nej.

Gustav Sjöblom: Hur många var ni i din grupp ungefär?

Gunnar Falck: Vi var väl en tio-femton kanske, ja det var nog inte mer än tio. Jag var inte så länge på Flygmotor, men det hände mycket på den korta tiden. Det var då SAAB kom fram med sina datorer, D21, så vi fick lära om till ALGOL-GENIUS.

Gustav Sjöblom: Köpte ni en D21:a under tiden du var där?

Gunnar Falck: Ja, just det. Vi fick flyga med företagsplanet till Malmö och testa och det tog lång tid innan vi fick datorn. Det var lite krångligt med hålremsorna, för när man gjorde fel och hade glömt en punkt eller någonting fick man göra om hålremsan.

Gustav Sjöblom: Stansade ni allting själv? Fanns det ingen stansavdelning?

Gunnar Falck: Jo, det gjorde det väl, det var väl några som stansade in detta. Vi fick skriva på blanketter.

Gustav Sjöblom: Är det några särskilda tillämpningar som du minns från tiden på Svenska Flygmotor?

Gunnar Falck: Det var mest de här vindtunnelproven. Man fick fram olika diagram, det var stora plottrar som var specialmaskiner som stod där och också tuggade i sig hålremsor. Det var mycket mekanik i den utrustningen.

Gustav Sjöblom: Det var alltså 1963–64 som du var på Svenska Flygmotor och sedan fick du ett erbjudande om att flytta till Sandvikens Järnverk. Hur gick det till?

Gunnar Falck: Jag snappade upp en liten annons i tidningen där de sökte programmerare och tänkte att jag lägger väl in en ansökan och begärde en ganska hög lön. Jag hade 1300 kronor per månad på Flygmotor och skickade in en ansökan och begärde 2100 i månaden. Det var mest för att känna av marknaden lite, för jag hade varit lite väl kort tid på Flygmotor, men när jag sedan väl blev kallad upp till Sandviken blev jag mottagen på ett väldigt positivt sätt en hel dag. Man fick introduceras på alla möjliga olika sätt och jag

blev även erbjuden ett programmerarjobb på administrativa tillämpningar. Jag fick den lön jag begärde, så jag hade svårt att säga nej, men det var ett ganska stort steg att flytta ifrån hemmiljön, västkusten på den tiden. Jag var inte så gammal, jag var ju 21 år då.

Gustav Sjöblom: Hur såg den administrativa databehandlingen på Sandviken ut när du kom dit?

Gunnar Falck: Det var väl kanske också en 15 personer som jobbade där och det var hålkort man fick börja med. De hade IBM som leverantör, 1401 tror jag datorn hette, och det fanns systemerare och programmerare och en datachef som sorterade under ekonomiavdelningen.

Gustav Sjöblom: Är det några personer där som du särskilt minns från den tidiga Sandvikentiden?

Gunnar Falck: Under den tidiga tiden hette han Tore Asp som var datachef och Karlsson hette han som var administrativ chef, som var överordnad. Tore Asp har avlidit för många år sedan. Sedan utökade de verksamheten där uppe och tog in många nyutexaminerade från högskolorna i Stockholm, så det var ett ganska ungt gäng som kom till där och många välutbildade människor. Vi jobbade ganska lokalt för huvudkontoret till att börja med. Det var först när Percy Barnevik kom in i bilden och blev administrativ chef och vidgade horisonten avsevärt som vi jobbade med hela koncernen.

Gustav Sjöblom: Vilka arbetsuppgifter hade du till att börja med?

Gunnar Falck: Det var programmering av olika administrativa tillämpningar. Det var mycket ekonomirutiner och handlade mycket om det. Så småningom kom man över mer på order och lager. Vi hade ett system som hette SOPIC, Sandvik Order Processing and Inventory Cntrol som jag kom till att jobba väldigt mycket med under fortsättningen. Det var ett system som skulle sköta administrationen, lagerhållning och orderhanteringen på dotterbolagen. Det var ett väldigt lyckosamt projekt kan man säga, för när Barnevik kom in lade han upp teorierna för lagerstyrning och tog in experter så man optimerade lagerhållningen.

Gustav Sjöblom: Var kom experterna ifrån?

Gunnar Falck: Han plockade sådana som var meriterade ifrån olika företag exempelvis ASEA och inte minst från IBM.

Gustav Sjöblom: Hur var arbetet med SOPIC-projektet organiserat?

Gunnar Falck: Det gjordes med Englandverksamheten som pilotföretag. Man fick bygga upp det från grunden. Det fanns ofta fakturerings- och ekonomisystem på dotterbolagen, men det här gick betydligt längre. Exempelvis skapades påfyllnadsorder när produkter skulle tillverkas En inkommande kundorder kunde resultera i direktleveranser, eller när man väntade på tillverkning så gällde det att tillverka i lagom stora kvantiteter, så att man inte fick för mycket på lager. Systemet utvecklades för ett enstaka dotterbolag i första läget, men senare integrerades det så att man kunde leverera till kund från olika lagerplatser i världen. Målet var hela tiden att få ned leveranstider och minimera lagernivåerna.

Gustav Sjöblom: Vad byggde det på för hårdvara?

Gunnar Falck: Efter 1401 blev IBM och Burroughs huvudleverantörer. Burroughs hade rätt stor framgång i början. Fred Bystrand som var chef för dotterbolagsutvecklingen tyckte den var överlägsen IBM i det läget, så det blev många sådana, men centralt har det alltid varit ett IBM-fäste.

Gustav Sjöblom: Fanns det centralenheter både ute på dotterbolagen och centralt på huvudkontoret?

Gunnar Falck: Ja.

Gustav Sjöblom: Använde ni telenätet eller hur såg den länken mellan dotterbolagen och er ut?

Gunnar Falck: Det blev teleledningar. Till de största bolagen blev det fast uppkopplade teleledningar. Till de andra där det var små volymer gick via uppringda linjer.

Gustav Sjöblom: Var det batch eller online?

Gunnar Falck: Det var en kombination. Det var online så att det man matade in på dagarna slog igenom direkt på lagersaldo och sådana saker, men den verkliga uppdateringen skedde på nätterna när man körde ihop allting och räknade ut det på ett mera avancerat sätt. Till att börja med var det så.

Gustav Sjöblom: Minns du vilka år du jobbade med SOPIC-systemet?

Gunnar Falck: Det var lite grann före jag åkte till USA och jag åkte till USA -71 så det var väl -70 någonting. Sedan hade jag en dialog om detta under den tiden jag satt i USA, för vi jobbade också där för att utveckla sådana här saker.

Gustav Sjöblom: Om man tittar på din befordringsgång inom Sandvik så började du som programmerare och sedan blev du gruppchef någon gång på vägen?

Gunnar Falck: Ja.

Gustav Sjöblom: Och sedan blev du ytterligare befordrad?

Gunnar Falck: Ja. När Barnevik kom dit fick jag en liten annorlunda tjänst där jag jobbade med datateknik och metoder. Vi jobbade väldigt mycket för att strukturera arbetet och sammanställde pärmar som hjälpmedel i utvecklingsarbetet.

Gustav Sjöblom: Var du någon sorts chef för den här metodutvecklingen då?

Gunnar Falck: Ja, en kortare tid.

Gustav Sjöblom: Jobbade du nära Percy Barnevik?

Gunnar Falck: Det kan man säga. Vi jobbade med treårskontrakt uppe på Sandvik, som man förnyade var tredje år.

Gustav Sjöblom: Var det inte en fast tjänst alltså?

Gunnar Falck: Jo, men löner och villkor gjordes upp i treårskontrakt och man var liksom i princip låst och fick inte sluta inom treårsperioden, så det var tre års uppsägning när man började. När jag hade jobbat sista perioden mitt i där så blev jag rätt intresserad av att flytta utomlands och då hade jag fått ett erbjudande ifrån Liberia, Lamcoprojektet, så jag gick in till Barnevik för att säga upp mig. Det var mitt i treårsperioden så jag kunde egentligen inte sluta, även om jag juridiskt väl hade kunnat göra det. Men då nämnde han att om jag var intresserad av internationella uppdrag så kunde jag få det inom Sandvikskoncernen och så räknade han upp en tre, fyra, möjliga länder, varav USA var ett. Då tog jag beslutet ganska snabbt att åka till USA. Det var det som hände -71.

Gustav Sjöblom: Kan du beskriva vad du gjorde i USA?

Gunnar Falck: Det var en väldigt liten datoravdelning där och de hade slutat, så jag fick börja med grunderna och försöka anställa lite folk. Den dator de hade var ganska föråldrad.

Gustav Sjöblom: Var det ett dotterbolag, typ Sandvik USA eller Sandvik Inc eller vad det nu kan ha hetat?

Gunnar Falck: Ja, just det. Så jag fick börja med grunderna där borta och jag var lite chef för administrativ utveckling. Företaget hade en väldigt svår period och hela dotterbolaget gick med stora förluster, så det var inte så mycket pengar att satsa på en nyutveckling precis, utan det man började med var att dra ned på personalstyrkan med ungefär en tio-tjugo. Jag fick vara med lite i den processen och se varifrån man kunde undvara, så det var en ganska tuff tid. Det var Barnevik som kom dit bort inför styrelsebesluten och gick igenom med chefer och allt och satte upp ramarna för neddragningarna. Det är inte som i Sverige att man har långa uppsägningstider och sådana saker utan där var det i princip så att samma dag som man fick meddelandet så fick man lämna kontoret. Det var en mycket jobbig tid, men det jag jobbade med var grundrutiner. Vi jobbade med uppföljningssystem för produktionen, produktionsutveckling, produktiviteten i fabrikerna och så vidare.

Gustav Sjöblom: Hur kändes det att komma från den här ganska avancerade metodutvecklingen på huvudkontoret till att med små medel jobba med basala frågor i USA?

Gunnar Falck: Det var en ganska stor omställning. Det var lite odefinierat med uppdraget gällande den administrativa utvecklingen, det är ju en lite bredare, så jag fick anställa en duktig kille. Han arbetade direkt mot cheferna och fick övertyga dem om var man skulle dra ned. Dessutom anställde jag en systemchef som blev en misslyckad anställning, så den var jag tvungen att avbryta. Men det var i och för sig i grunden en väldigt positiv tid, det var ju lätt att komma in i samhället som svensk.

Gustav Sjöblom: Var i USA var du?

Gunnar Falck: New Jersey. Jag hade väl en halvtimmes bilresa till Manhattan, men det var mer ett villaområde. Trots de här neddragningarna var det ett ganska stort blodflöde i företaget och det kom en andra omgång när man började ifrån toppen istället, så man tog bort alla chefer i stort sett, eller de flesta. Väldigt många fick gå ovanifrån och så skulle det rekryteras ny personal eller nya chefer. Det var väldigt turbulent.

Gustav Sjöblom: Det var ett påbud som kom från moderbolaget i Sverige?

Gunnar Falck: Ja, det var nog mycket Barnevik. Han intervjuade folk där dygnet runt nästan, de var ju livrädda för honom när han satt där och intervjuade. Efter några år blev han själv utsedd som chef för USA-verksamheten. Då var det mer stabilt, men han satsade på en väldigt expansiv utveckling där och de köpte upp en massa företag där borta, så det var väl både positivt och negativt. Det var mycket det som gjorde att han visade framfötterna i alla fall så att han blev kallad så småningom till AB ASEA.

Gustav Sjöblom: Och du blev i USA i ungefär två år mellan -71 och -73.

Gunnar Falck: Två och ett halvt till tre år.

Gustav Sjöblom: Vad var det som gjorde att du återvände till Sverige sedan?

Gunnar Falck: Det var väl barnens skolgång och jag hade kontrakt på ett år i taget, så det var mer familjeorsaker. Sedan var det väl inte sådär lysande resultat när jag lämnade heller, utan det var fortfarande en ganska tung arbetssituation, för det fanns inga resurser att satsa stort på ny utveckling.

Gustav Sjöblom: Hur tror du att de här åren i USA har påverkat dig?

Gunnar Falck: Det var ju väldigt utvecklande. Man fick lära sig mycket om övergripande ekonomi och sådana saker, och fick se mer i stort hur man kan påverka ett företags utveckling.

Gustav Sjöblom: Hade du mycket kontakter utanför Sandvik när du var i USA?

Gunnar Falck: Nja, du menar med andra företag?

Gustav Sjöblom: Mm.

Gunnar Falck: Inte så mycket. Vi var och tittade på olika system. Det var många chefer där som tog med en ut på olika ställen så vi kunde få lite ledtrådar hur vi själva skulle utveckla oss. Så man har väl sett en del därborta.

Gustav Sjöblom: Fick du någon uppfattning om man jobbade annorlunda med databehandling i USA jämfört med Sverige?

Gunnar Falck: Jag tror vi låg rätt så långt fram i Sverige jämfört med Amerika. Det är klart att det fanns lite extrema verksamheter, företag som hade automatlager och höglager och sådana här saker. Det fanns väl även i Sverige, men de var rätt så tidigt ute där. Det var väldigt varierande, så att säga. Allmännivån var nog inte speciellt hög, men sedan fanns det utvecklade företag, så det var en stor variation.

Gustav Sjöblom: Vad fick du för tjänst när du återvände till Sverige?

Gunnar Falck: Då jobbade jag med dotterbolagen. Det var en liten grupp där som jobbade med datautveckling för dotterbolagen i koncernen, Sandvik. SOPIC höll på att utvecklas och var i stort sett klart, så det skulle implementeras på de olika dotterbolagen. Det var mycket det jag jobbade med, bland annat i Italien, så jag reste väldigt mycket när

jag kom tillbaks till Sandvik. Jag var ute och planerade upp och även programmerade anpassningar så att det passade in i varje bolag. Det var väl i huvudsak det.

Gustav Sjöblom: Var det några andra system än SOPIC som var viktiga för Sandvik som du arbetade med?

Gunnar Falck: Inte sedan jag kom tillbaka, utan det var i huvudsak det jag ägnade mig åt. SOPIC var ju ganska brett, för det fanns kopplingar till alla system.

Gustav Sjöblom: Vilka var de andra systemen?

Gunnar Falck: Det var till själva produktionen i tillverkningen. Det fanns tillverkning på många dotterbolag och då fick man ställa ut förslag på hur mycket som skulle tillverkas och så gällde det att gå vidare med det i själva tillverkningsprocessen för att följa upp att det kom fram olika steg, arbetslistor och sedan få fram vad som händer i produktionen hela tiden, så det var väl en koppling till ekonomisystemen. Det var ju väldigt hög förbättringspotential med de systemen. De bidrog mycket till att optimera och få ned lagernivåerna på varje dotterbolag och förkorta ledtiden från kunden tills han fick leverans. När jag kom till SKF sedan låg de 100 år efter, höll jag på att säga, men de låg i alla fall långt efter Sandvik. Sandvik var nästan föregångare i Sverige, kan man säga.

Gustav Sjöblom: Varför tror du att Sandvik blev en pionjär?

Gunnar Falck: Jag tror att det var Barnevik mycket som var eldsjälen i detta. Jag får säga att jag hade all respekt för hans drivkraft. Sedan skaffade han duktiga medarbetare.

Gustav Sjöblom: Hur fungerade ditt samarbete med Barnevik?

Gunnar Falck: Det fungerade väldigt bra.

Gustav Sjöblom: Om man ligger i framkanten är det ju svårt att ta in kunskap från omvärlden. Hur gjorde ni för att klara av det?

Gunnar Falck: Man tittade inte så mycket runt omkring faktiskt, utan man byggde vidare på det man hade och var det ett företag som låg långt framme så försökte man anställa någon därifrån så man fick in kunskap den vägen.

Gustav Sjöblom: Det var inte så att ni åkte på konferens eller läste tidskrifter?

Gunnar Falck: Nej, det var inte mycket sådant.

Gustav Sjöblom: Vad spelade IBM för roll?

Gunnar Falck: De var ju väldigt dominerande och tog så småningom över också i dotterbolagen. Burroughs byttes ut på många ställen. IBM hade vissa problem också på den tiden med databashantering som inte var så välutvecklad så att det blev väldigt tungrodda system. Men Sandvik ställde rätt hårda krav på IBM när det gällde leveranser och att man skulle vara med och lösa vissa problem.

Gustav Sjöblom: Använde ni IMS-databasen från IBM?

Gunnar Falck: Ja. Det pratades ju på den tiden om att ASEA hade Rosam. Det var en ingenjör som hade utvecklat ett eget system och hade viss framgång då och jag vet att han var och försökte sälja in det i Sandvik, men Barnevik var sådan att han ville lägga allting hos leverantören så att man inte kunde skylla på varandra.

Gustav Sjöblom: Vilka andra personer var viktiga under din tid på Sandvik?

Gunnar Falck: Fred Byström var då ansvarig för dotterbolagens dataverksamhet. En som var väldigt duktig också var Lars-Anders Nordkvist, som var väldigt duktig på system för produktionen, tillverkningen, i Sandvikskoncernen. HV-71 eller HV-72 var han pappa till.

Gustav Sjöblom: Men du jobbade inte med den sidan alls?

Gunnar Falck: Nej, det kan man inte säga.

Gustav Sjöblom: Du började på Sandvik som programmerare men slutade mera som systemerare, kan man säga det?

Gunnar Falck: Ja, det kan man säga. Jag jobbade mer med administrativ utveckling och åkte ibland ut till dotterbolagen och skrev en rapport om huruvida det fanns rationaliseringspotential i administrationen, mycket kopplat till dataverksamheten och hur man med datateknik kunde effektivisera verksamheten. Det handlade lite om administrativ utveckling som sådan.

Gustav Sjöblom: En klar koppling mellan datasystem och affärsnytta?

Gunnar Falck: Ja, det blev mer och mer så.

Gustav Sjöblom: Om du jämför den situationen i Sandvik med andra arbetsplatser du sett, var det något som skiljde där?

Gunnar Falck: Nej. Jag kom aldrig in så mycket i SKF. Jag var ju där kortare tid, men jag fick för mig att det var betydligt effektivare på Sandvik.

Gustav Sjöblom: Hur många var ni som jobbade mer databehandling under slutet av din Sandvikstid, alltså på 1970-talet?

Gunnar Falck: Det var ganska många. Om du menar totalt sett skulle jag tro att det var ett 50-tal, men jag har ingen koll på om det stämmer.

Gustav Sjöblom: Hur var det organiserat då?

Gunnar Falck: Det böljade lite fram och tillbaka. Det var en central utvecklingsgrupp från början, men sedan blev det några som jobbade mer för de olika bolagen, utspridda på bolagen för utvecklingsprojekt. Driften var centraliserad och har varit hela tiden. Hur det är idag vet jag inte faktiskt, men jag tror att de jobbar mer delegerat så att säga, mer distribuerat ut till olika verksamheter.

Gustav Sjöblom: Hur var det socialt som arbetsplats?

Gunnar Falck: Sandvik är ju lite av ett brukssamhälle, med tjänstemannaklubb och tjänstemannamatsal. Det luckrades väl upp under mina 10 år där så att det blev ett mer öppet samhälle. Men det var ett väldigt positivt klimat, socialt där uppe med många som var inflyttade utifrån för att jobba där, så man fick på det sättet mycket gemensamt. Det var lätt att komma in och alla ville ju ha kontakter, så man gick ofta på gemensamma teaterbesök och efterföljande middag.

Gustav Sjöblom: Gick du på bandy?

Gunnar Falck: Bandy tittade vi på ibland också, ja. Jag märkte när vi spelade korphockey, korpbandy, att det var vissa avdankade, duktiga spelare som var med och man hade inte en chans med sådana lag. När man var i Trollhättan kunde jag hävda mig rätt så väl men där uppe var det svårt.
Gustav Sjöblom: Är det något mer som är värt att säga om Sandvikentiden?

Gunnar Falck: Jag tror inte det är så mycket. Man läser ju nästan enbart positivt om Sandvikskoncernen så de har fortsatt att utmärka sig. Det känns så i alla fall. Jag tror att grunden lades mycket på den tiden.

Gustav Sjöblom: I ditt CV står det att du under början av din Sandviksperiod också gick en ADB-lärarutbildning i Stockholm. Vad var det för någonting?

Gunnar Falck: Det var ett så skriande behov av ADB-kunniga människor så att staten ordnade en utbildning där man skulle utbilda sådana som jobbade praktiskt med detta. På en väldigt kort tid, på ett år, skulle man lära sig pedagogik och överhuvudtaget metoder för utlärning. Det var väl en 15–20 elever.

Gustav Sjöblom: Tog du tjänsteledigt då eller var det sanktionerat av Sandviken?

Gunnar Falck: Nej, jag tog tjänsteledigt. Det var ju betald utbildning.

Gustav Sjöblom: Hade du en tanke på att byta bana och bli lärare?

Gunnar Falck: Det gav liksom en öppning. Det kan vara positivt att ha lite mer bredd i sin baskompetens, för det är mycket utbildande i yrket.

Gustav Sjöblom: Hade du någon nytta av det när du kom tillbaks till Sandvik sedan?

Gunnar Falck: Nej, det kan man inte säga. Det är klart att jag har haft många roller där man utbildar och håller föredrag och sådana saker, så en viss positiv effekt har det väl på det sättet. Ett antal gick i alla fall ut till de här ADB-linjerna som startade senare och blev lärare där.

Gustav Sjöblom: Var det några därifrån som du har stött på i datavärlden efteråt?

Gunnar Falck: Det är väl en lärare på ADB-linjen i Göteborg som jag fick kontakt med. Han hade gått den utbildningen, men inte samtidigt som mig.

Gustav Sjöblom: Du blev på Sandvik totalt i ungefär 11 år, men 1975 blev det en flytt till SKF:s huvudkontor. Vad var bakgrunden till det?

Gunnar Falck: Vi sade att med barnen och så vidare vill vi tillbaks till västkusten förr eller senare och det började bli tid att flytta på sig. Det var med den inriktningen vi ville till västkusten och då tänkte jag att SKF har ungefär samma uppbyggnad som Sandvik, ett verkstadsföretag med en internationell koncern. Så jag sökte arbete där, jag kommer inte ihåg om jag såg en annons, men i alla fall blev jag anställd där för att hålla i ett jättestort projekt när man skulle centralisera lagerhanteringen till Belgien. Man skulle bygga upp ett enormt centrallager där som skulle serva hela världen och det var det jag blev anställd för i första hand. Jag jobbade med det nästan hela det året jag var där. Jag planerade upp, gick genom och dokumenterade hur det skulle läggas upp. Det var ett projekt som skulle datahanteras ifrån Göteborg och det skulle utvecklas nya system och det skulle bli så effektivt som möjligt. Jag uppskattade att det skulle bli ett projekt på en 70-80 manår att utveckla. Sedan blev det politik så småningom i det projektet och man började ifrågasätta om det var riktigt tänkt överhuvudtaget, så det segdrogs och blev aldrig något beslut att det skulle genomföras.

Gustav Sjöblom: På vilket sätt blev det politik?

Gunnar Falck: Det var väl att man var rädd att det skulle bli diskussion om multinationella företag och att man satsade på ett land och snedvrider prissättningen och en massa saker.

Gustav Sjöblom: Vem var det man tänkte skulle protestera?

Gunnar Falck: Det vet jag inte riktigt.

Gustav Sjöblom: Var det facket eller var det andra länder och regeringar eller var det …

Gunnar Falck: Andra länder och så vidare.

Gustav Sjöblom: Allmänheten?

Gunnar Falck: Det var allmänt mycket diskussioner om internationell verksamhet då, men det kanske var feltänkt också att slussa allting dit. Jag tyckte så småningom ett det var feltänkt.

Gustav Sjöblom: Men från början var du med på noterna?

Gunnar Falck: Ja.

Gustav Sjöblom: Satt du på en dataavdelning på SKF?

Gunnar Falck: Ja, jag var utlånad i alla fall till sådana som höll i det här projektet med centrallagret. Jag satt på huvudkontoret där det redan fanns en organisation skapad för detta.

Gustav Sjöblom: Fysiskt var du inte placerad på en dataavdelning utan på den här lagerorganisationen?

Gunnar Falck: Ja. Men jag jobbade ju nära dataavdelningen där på huvudkontoret.

Gustav Sjöblom: Hur var dataavdelningen organiserad?

Gunnar Falck: Det fanns en datachef där som jobbade med koncerngemensamma system och det handlade mycket om orderhanteringen runt om i koncernen och ganska mycket produktionsinriktat. Det märktes att de hade haft produktionserfarna människor i ledningen där, för det väldigt utvecklat på den sidan, hur man skulle få smidigare tillverkningsorder och följa upp det och paketera och distribuera varorna på ett vettigt sätt.

Gustav Sjöblom: Var det några personer som du särskilt minns?

Gunnar Falck: Kommer faktiskt inte ihåg vad de hette ens.

Gustav Sjöblom: Om du jämför de här två verkstadsföretagen vad gäller hur man såg på datorer och hur man hade utvecklat och integrerat databehandling i verksamheten, vad kan man säga om det?

Gunnar Falck: Jag tyckte man allmänt låg bra mycket efter där på SKF. Jag kan inte peka på riktigt hur, men just när det gällde orderhanteringen var det väldigt långa tider för att få leverans till kunder. Det var så många moment inkopplade, så det var inte bara dataverksamheten, utan det var rent administrativt som det verkade väldigt tungrott. Med Sandvikens system och så vidare så hade de kommit mycket, mycket längre.

Gustav Sjöblom: Hur var arbetsmiljön?

Gunnar Falck: Jag hann ju inte riktigt känna så mycket på den, men jag har en ganska positiv bild. Det var lite frustrerande att man inte fick några besked i just det projekt jag jobbade med. Jag var senare inkopplad också där i liknande system som SOPIC. Det gjordes en enklare variant i SKF, som jag också var med ute med på dotterbolagen, jag var bland annat i Japan en månad, för att vi sade att eftersom det största hotet med konkurrensen kommer ifrån Japan då skall vi slå dem på deras hemmaplan, så det satsades mycket på det japanska kontoret. Så jag var där borta och, kom in i ett jättekontorslandskap där det satt japaner och jobbade manuellt och så skulle vi ha in en dator där. Det var en intressant tid. Allt sådant där tar sin tid, men vi fick igång ett system i alla fall, men det var inte alls lika utvecklat som SOPIC, men det handlade också om orderhanteringen.

[Kaffepaus]

Gustav Sjöblom: 1976 när du hade varit på SKF bara något år så bytte du arbetsgivare igen och blev datachef för Göteborgs Stuveri AB. Hur hamnade du där?

Gunnar Falck: Det var också via en annons i Göteborgsposten. Eftersom jag satt lite diffust där på SKF tänkte jag passa på att prova någonting nytt och jag sökte den platsen. Kvillfors hette min chef på stuveriet, han var administrativ chef och förespeglade många möjligheter i den verksamheten. De hade börjat med data och höll på med data på olika håll och kanter.

Gustav Sjöblom: Du kanske kan förklara lite vad Göteborgs stuveri var och vad man hade för verksamhet, vem som ägde det, hur var det organiserat och så vidare, en lite allmän bakgrundsbeskrivning?

Gunnar Falck: Göteborgs stuveri var ett kommunalt bolag som hade sin egen styrelse. Det var ofta kommunalpolitiker som satt i styrelsen. Man jobbade med stuveriverksam-

het, vid sidan om Göteborgs hamn som var myndigheten som höll lite mer i farleder och fartygstrafiken, så det var mer godshanteringen som sådan som stuveriet ansvarade för.

Gustav Sjöblom: Hur var relationen mellan stuveriet och hamnen? Var det olika styrelser? Fanns det någon praktisk koppling?

Gunnar Falck: Nej. Göteborgs hamn var en kommunal förvaltning som inte drevs kommersiellt på det sättet och man debiterade ut sina kostnader på trafikanterna. Göteborgs stuveri var ett vinstdrivande kommunalt bolag, men det var väl sällan man levererade pengar till kommunen, utan man investerade de vinsterna man gjorde. Nu när jag jobbade där var väl inte lönsamheten speciellt stor, utan det gick till och med med förluster, så det var hela tiden en diskussion om man hade råd till satsningarna.

Gustav Sjöblom: Vem ägde anläggningen, kajer, kranar, terminaler?

Gunnar Falck: Kranarna ägdes av hamnmyndigheten och de bemannade också kranarna med sitt eget folk. Det fanns väl lite integrerade uppgifter, men det var något man höll väldigt noga på för det var olika fackförbund som de här olika arbetena tillhörde, så det var väldigt känsligt om man gick in på varandras områden.

Gustav Sjöblom: Stuveri är ett begrepp som inte används lika flitigt längre, så jag ville bara ha en tydlig beskrivning om vad ett stuveri sysslade med innan vi tittar på själva dataverksamheten.

Gunnar Falck: Precis. Stuveribolaget hade monopolställning i hela hamnen, så det var inte möjligt för andra bolag att starta stuveriverksamhet. Det är väl fortfarande så, trots EU och fri handel. Om det är juridiskt låst eller om det bara är av hävd, det vet jag inte riktigt hur det är i dagsläget. Men under min tid var det så och konkurrenterna var andra stuveribolag som låg i andra hamnar.

Gustav Sjöblom: Du kom dit som datachef. Vad fanns det för datoranvändning vid stuveriet när du kom dit?

Gunnar Falck: Det fanns mest administrativ databehandling. Det var ekonomi och löner och det var de traditionella smör- och brödrutinerna. Sedan skulle man satsa lite mer på godshanteringen och hade investerat i utrustning från IBM som skulle registrera godsflödet. Jag vet inte exakt vad det innebar, men i alla fall tyckte jag när jag kom dit att det var att satsa på fel hårdvara, så de leveranserna från IBM stoppades och vi började om på nytt med planeringsfasen.

Gustav Sjöblom: Vad var det för utrustning som var beställd från IBM?

Gunnar Falck: Det var System 7, brödrostar tror jag de kallades för. Det var en rätt stor beställning som hade gjorts, så IBM var inte speciellt glada.

Gustav Sjöblom: Vem var det på IBM som du hade samröre med?

Gunnar Falck: Alvar Kil. Han var säljare på stuveribolaget för IBM.

Gustav Sjöblom: Hade ni någon egen hårdvara för smör och brödrutinerna, eller lade ni ut det på datacentral?

Gunnar Falck: Det var en IBM/360-20 tror jag.

Gustav Sjöblom: Och hur mycket personal var det på datoravdelningen?

Gunnar Falck: Det var väl en fem, sex stycken.

Gustav Sjöblom: Vad fick du för arbetsuppgifter när du kom dit? Vad var ditt uppdrag? Vad tog du för initiativ till att börja med?

Gunnar Falck: Vi tittade igenom lite brett vad som kunde effektiviseras på kontoren och jag lämnade någon rapport där jag tror jag sade att vi kunde minska personalen med en 30-40 personer. Det fick ett bra mottagande hos VD och så vidare, men det kom ut till personalen och det är rätt mycket med fackföreningar där, så det var mycket diskussioner om detta.

Gustav Sjöblom: Du utarbetade alltså ett rationaliseringsförslag?

Gunnar Falck: Ja, ungefär var potentialen fanns på den administrativa sidan. Jag var van vid att göra sedan jag var ute på dotterbolagen på Sandvik.

Gustav Sjöblom: Kom motståndet från de fackliga organisationerna?

Gunnar Falck: Det var väl personalen. De som ansvarade för de så kallade drabbade verksamheterna var lite upprörda.

Gustav Sjöblom: Hur var stuveriet organiserat? Fanns det ett antal olika divisioner eller avdelningar?

Gunnar Falck: Ja, det var olika avdelningar. Det fanns en traditionell ekonomiavdelning och marknadsfunktion och själva eller produktionsansvaren, Skandiahamnen och innerhamnen och en teknisk underhållsdivision.

Gustav Sjöblom: Dataavdelningen låg under ekonomiavdelningen?

Gunnar Falck: Den låg under ekonomiavdelningen.

Gustav Sjöblom: Vilka avdelningar var det som det gnisslade med när du kom med det här rationaliseringsförslaget?

Gunnar Falck: Det var mycket på typ lönekontoret. De hade väldigt mycket folk anställda. Det var ett ganska komplicerat lönesystem.

Gustav Sjöblom: Så det var under ekonomiavdelningen också?

Gunnar Falck: Ja.

Gustav Sjöblom: Vad blev utfallet av det här?

Gunnar Falck: Det hände väl inte så mycket, utan det var liksom mer långsiktigt vad man skulle satsa på data och effektiviseringssystem också, så det betades väl av efterhand.

Gustav Sjöblom: Du kom från den helt privata sektorn och var van vid ett arbetssätt som var mer hierarkiskt med relationer moderbolag, dotterbolag. Kände du att du körde fast när du kom i den här hamnorganisationen som var mera …

Gunnar Falck: Ja, det kan man väl säga. Det är klart att det var ju fortfarande ett aktiebolag och de som var chefer kom ju utifrån, i alla fall han som var VD, jag tror han hette Åke Blomgren, så det föll väl i god jord där. Men det är klart att man hade haft en ganska god situation i en många herrans år och det var väl först nu på senare tid som det gick sämre så att man inte hade de pengarna utan var tvungen att effektivisera, så det var en ny situation för många.

Gustav Sjöblom: Tror du att man hade kunnat få mer gehör i organisationen om man hade förankrat förslaget på ett annat sätt?

Gunnar Falck: Ja, det är möjligt. Nu var det väl mer ett arbetsdokument som jag skrev, för det var ju inte bergsäkert på att det skall göras då och då eller att det kan göras utan det var mer ett potentiellt arbetsdokument.

Gustav Sjöblom: Så det var det första som hände. Vad hände sedan efter att du kommer med det här förslaget?

Gunnar Falck: Vi jobbade i början med administrativa system och försökte förbättra dem. Sedan började det bli dags att titta på själva verksamheten och den handlade mest om att hålla reda på godsflödet när det gäller containers. Det är ändå lite mer identifierbart. Det är svårare med lösgods när man skall märka och registrera alla sådana detaljer, så vi började med det här TICS-systemet. TICS, Terminal Information Control System för hur man skall hålla reda på godsflödet.

Gustav Sjöblom: Vem var det som tog initiativ till TICS?

Gunnar Falck: Det vet jag inte, men det kom väl från ledningen.

Gustav Sjöblom: Det var inte din idé alltså?

Gunnar Falck: Nej, det kan man nog inte säga. Vi var runt och tittade på hamnar runt om jordklotet och hur de jobbade med systemen innan vi startade utvecklingen.

Gustav Sjöblom: Kan du beskriva lite mer hur idén med TICS växte fram? Hur gick tankarna? Vilka var inblandade? Vad var målet?

Gunnar Falck: Målet var att få ordning och reda i hamnen. När det väl har kommit gods till hamnen ansvarar stuveriet för det hela, så att man lätt kan hitta godset när det kommer en åkare som skall hämta eller när det skall lastas på fartyget, vilken ordning det skall lastas på fartyget och så vidare. Det finns ju bara en identifikation på en container som står där och det är containernumret på den, så man har hela tiden kontroll var det befinner sig och vad man skall göra med det. Det startades väl som ett vanligt projekt där man har med folk från produktionen. Jag minns inte i detalj hur det gjordes nu. Det var väldigt viktigt att få med ansvariga ute i hamnavsnitten och det är klart att det var mest Skandiahamnen i det läget, så det föll sig rätt naturligt. Det var mycket tveksamheter först om man skulle hinna med. Det är ju väldigt korta rörelser, en container stannar inte länge

i terminalen, så det gäller att det inte registreras i efterhand allting, utan det måste ske i stort sett samtidigt som en förflyttning sker, annars blir det liksom ålderdomligt och man kan inte använda det. Kvalitén på datan är för väsentlig.

Gustav Sjöblom: Hade ni någon formell projektgrupp som jobbade med det här eller var det flytande?

Gunnar Falck: Det var nog en projektgrupp som vi hade ett tag, men det blev nog flytande. I princip var det ju det stora vi sysslade med under flera år där.

Gustav Sjöblom: Vet du vilka personer som var inblandade?

Gunnar Falck: Jag minns ingen direkt. Det är ingen direkt jag vill lyfta fram i det sammanhanget.

Gustav Sjöblom: Sedan reste ni alltså runt internationellt för att ta intryck om hur man skulle utforma systemet?

Gunnar Falck: Ja, det var också för att få med andra trender hur hanteringen går till i en containerhamn. Det handlade mycket om det skulle vara gränsletruckar eller andra metoder för hur man skall lagra containers. Göteborgs hamn hade väldigt stor yta och det gällde hur man ställer upp containers på vettigaste sätt. Så det var inte bara att anpassa datasystem till en befintlig hantering, utan här skall man kunna kombinera det hela så man får en effektivare hantering också. Där hade de bland annat i Japan kommit väldigt långt med nästan helautomatiserade hämtningar utav containers i olika stackar, så de gick ut och lastade på dragvagnar som kom för att hämta containers och tvärtom när man lämnade containers, så var det väldigt automatiserat. Det var väl det, för att få en liten insikt därifrån också.

Gustav Sjöblom: Vart reste ni förutom Japan?

Gunnar Falck: Vi tittade i första hand i Europa, på tyska hamnar och i Holland och Belgien också. Sedan var vi runt i USA och tittade på några hamnar där och så i Japan och Singapore.

Gustav Sjöblom: Vad var det allmänna intrycket? Hade man hunnit längre än Göteborg?

Gunnar Falck: Vi var ju väldigt imponerade av det vi såg i Japan, annars hade ju alla någon form av datasystem men de var inte sådär jätteavancerade.

Gustav Sjöblom: När du säger att det var ni som reste runt, var det hela den här projektgruppen eller var det du och någon enstaka person mer, eller vilka var det som var den här delegationen?

Gunnar Falck: Det var ekonomichefen, jag och Jan Lindgren och sedan tekniske chefen. Jan Lindgren var på dataavdelningen först och vi jobbade tillsammans och sedan blev han produktionschef någonstans, men det var Jan Lindgren och chefen för tekniska avdelningen och ekonomichefen och så var det jag.

Gustav Sjöblom: De här resorna måste tagit ganska lång tid?

Gunnar Falck: Nej, vi var inte så länge på varje ställe.

Gustav Sjöblom: Var det 1978?

Gunnar Falck: Det kan man nog säga ungefär ja.

Gustav Sjöblom: Jaha, på grundval av det här, fick ni någon konkret idé om hur man skulle utforma systemet?

Gunnar Falck: Ja, det kan man säga. Sedan var det frågan om val av hårdvara också. Då träffade vi IBM i New York där och då hade man lanserat en helt ny IBM System/38 som skulle vara framtiden, ett nytt koncept. Vi beställde den datorn på ett rätt tidigt stadium, men nu blev den försenad ifrån IBM så vi var tvungna att göra en kortsiktig lösning och installera på en IBM System/3 som första dator. Sedan fick vi flytta över de systemen till 38:an som nästa steg.

Gustav Sjöblom: Men ni beställde 38:an genom svenska IBM?

Gunnar Falck: Ja.

Gustav Sjöblom: Var det samme Alvar Kil som hade hand om det eller hade det blivit någon annan?

Gunnar Falck: Nej, det var en annan då, Fromell.

Gustav Sjöblom: Var det någon annan hårdvara som var aktuell men föll bort?

Gunnar Falck: Ja. Vi var ute och tittade och vi hade ju en upphandling. Vi tittade på flera olika leverantörer, bland annat ICL och Burroughs. Vi såg på en tre, fyra stycken till.

Gustav Sjöblom: Och förutom centraldatorn, S/38:an var det även bildskärmsterminaler, eller kom de i ett senare skede?

Gunnar Falck: Jo, datorn var utrustad med bildskärmsterminaler. Vi fick koppla upp ett nätverk internt inom Skandiahamnen först och det var väldiga problem att dra för det var tvunget att dras med kablar och det var så mycket störningar i Skandiahamnen, så det lades ned jättemycket pengar och ansträngningar på att få det att fungera. I början krävdes det en kabel hela tiden, senare kunde man ha modem och ringa upp, så rätt så snart när systemen var igång var det vissa kunder som kopplade upp sig via modem så att de kunde gå in och titta på sina containers.

Gustav Sjöblom: När började det fasas in och sättas igång?

Gunnar Falck: Det måste ha varit slutet på -70.

Gustav Sjöblom: Jag tror mig se här att det var i Skandiahamnen sommaren 1979 som det kom igång.

Gunnar Falck: Ja.

Gustav Sjöblom: Hur fungerade systemet praktiskt. Kan du beskriva vad som hände, vilken information som matades in och vad som hände med den på vägen?

Gunnar Falck: Om vi ser på exporthanteringen, det som skulle skeppas ut med fartygen så var rederier och agenter tvungna att förannonsera ankomsten via ett bokningsnummer, att jag har bokat upp den containern på en viss resa, för det var tvunget att registreras i systemet. För att komma in med en container fick man ange bokningsnumret i terminalen och sedan var det det som användes under hela cykeln så att säga, först bokning och sedan när det skulle identifieras vid ankomsten så registrerade man olika statusförändringar och första statusförändringen var ju att den hade ankommit och sedan var det olika lägen, att den har parkerat någonstans på en uppställningsplats och sedan användes den informationen för att ta fram lastlistor på respektive fartyg och sedan registrerades det av när den väl hade lyfts på fartyget så var det liksom klart.

Gustav Sjöblom: Tog ni fram lastlistor eller gjorde rederierna det?

Gunnar Falck: Nej, det gjorde stuveriet.

Gustav Sjöblom: Hur såg terminalerna ut?

Gunnar Falck: Det var vanliga bildskärmar.

Gustav Sjöblom: Från vilken leverantör?

Gunnar Falck: IBM.

Gustav Sjöblom: IBM också. De satt alltså ute i, till att börja med, bara i Skandiahamnen?

Gunnar Falck: Ja, just det.

Gustav Sjöblom: Om man skall försöka se det framför sig, satt de i hytter de här terminalerna eller vad stod de i för miljö?

Gunnar Falck: De satt ju på olika hamnavsnitt. Man hade olika planeringsfunktioner, Älvsborgshamnen hade sin och Skandiahamnen var uppdelade på två, tre, stationer så de hade ju kopplingar dit, det var rätt mycket utspritt och sedan var det på ankomstterminalen, det var en ID-terminal utanför porten.

Gustav Sjöblom: Är det för exportsidan?

Gunnar Falck: På exportsidan ja.

Gustav Sjöblom: Datafångsten för containerhanteringen skedde väl utomhus förmodar jag?

Gunnar Falck: Ja.

Gustav Sjöblom: Hur gick det till? Sprang någon ut och skrev av containernumret på ett papper och sedan matade in det i den här, och sedan sprang in i terminalen och matade in det eller hur såg datafångsten ut?

Gunnar Falck: När de kommer till identifieringen och skall identifieras på export så är det chauffören som skickar med sig handlingar. Sedan kommer du till inspektionskontrollen där man läser av numret och det gjorde man väl i stort sett på någon lapp i det första läget, och så gick jag in till närmaste terminal och matade in detta.

Gustav Sjöblom: Kom importen igång samtidigt?

Gunnar Falck: Det var samtidigt. Det genererade också containers när de ställs upp på sina platser och där fick man också ha registrerat vad som förväntas komma på fartyget så man kan ta ut en losslista.

Gustav Sjöblom: Så ni fick in manifest eller lastförteckningar från speditörer och rederier?

Gunnar Falck: Ja.

Gustav Sjöblom: Fick ni dem som pappersdokument till att börja med?

Gunnar Falck: Väldigt tidigt fick vi faktiskt dataöverfört ifrån Broströms. Det var bland de första datakopplingar som var i Sverige med data till data.

Gustav Sjöblom: Var du med och arbetade med det?

Gunnar Falck: Ja.

Gustav Sjöblom: Hur gick det arbetet till?

Gunnar Falck: De fick ringa upp och skicka över in i vår dator, för det var bara badgevis som man skickade över.

Gustav Sjöblom: Men data var kompatibla? Utdata från era system kunde utgöra indata i ert system utan problem?

Gunnar Falck: Precis, ja. Vi höll genom alla mina år där på hamnen på med SWEPRO och försökte att standardisera olika termer för dataöverföring, men det här var rätt så enkel data så det tror jag inte SWEPRO var inkopplade i.

Gustav Sjöblom: Vem på Broströms jobbade du med då?

Gunnar Falck: Tord Wallin hette han väl.

Gustav Sjöblom: Broströms hade sin databehandling på Varvsindustrins Datacentral. Använde ni telenätet eller fick ni det i form av magnetband från Broströms?

Gunnar Falck: I början var det väl mer badgevis, men sedan gick det via TP, via telefontråd. Det gick rätt tidigt med modemkoppling.

Gustav Sjöblom: Med vilka andra externa parter hade ni direkt dataöverföring?

Gunnar Falck: Det var väl rätt så tidigt att ett antal rederier installerade bildskärmar hos sig så de kunde gå in och titta på sina containers. När HT-data hade skapats försökte vi sälja tjänster till kunder och då tog vi betalt för varje sådan uppkoppling.

Gustav Sjöblom: Vad var det för utmaningar med TICS-systemet?

Gunnar Falck: Det var dels att hålla kvalitén på datan och där hade vi tur som kom i kontakt med Televerket. Vi blev piloter för att installera Mobitex, som var trådlösa terminaler, direkt in i datorn, så det var lite av revolution. Vi fick beställa en speciell dator för det, en IBM System/7:a som kopplades till centraldatorn. Vi hade en specialprogrammerare från IBM som hjälpte oss och fick till själva kopplingen. Det var lite komplicerat, men då kunde man alltså sitta ute på en truck, knappa in containernumret, att ”nu har jag lyft den eller placerat den på ett visst ställe” och det var likadant med kranarna, att tallymannen som stod och räknade in varje container som kom, då knappade han in containernumret så då fick man allting i realtid så det blev väldigt hög kvalité på datan. Det var väl det som gjorde att vi fick en trovärdighet för själva systemet.

Gustav Sjöblom: Var det någonting som fungerade mindre bra med TICS?

Gunnar Falck: Ja, det var krångligt med bokningsnumret hela tiden för chaufförer och så vidare, men de lärde sig efterhand att de inte kunde komma utan kunskap om vad det handlade om.

Gustav Sjöblom: Det var ett nytt bokningsnummer som inte fanns tidigare?

Gunnar Falck: Ja, det kan man väl säga.

Gustav Sjöblom: Om en speditör skulle leverera en container till er, var de tvungna då att ringa och få ett bokningsnummer innan leveransen kom?

Gunnar Falck: Bokningsnumret var ju sammansatt av små beståndsdelar. Det var klassificerat, man talade om vilken resa det var exempelvis, vilken avgång på fartyget, så var det ett antal sådana där som man kopplade ihop, så det var det som utgjorde bokningsnumret så att det fick man väl på tidigt stadium, rederiet hade väl kunskap om det så att säga. Jag vet inte om de tog fram det själva, men jag tror de kunde göra det.

Gustav Sjöblom: Men det låg vid sidan av konossementen och manifesten och alla de andra fraktdokumenten som man var tvungna att ha, eller ingick det som en del i de andra?

Gunnar Falck: Själva den klassificerande informationen återkom på de andra dokumenten också. Det är inte så komplicerat system egentligen, men det var som sagt att det var väldigt många som skulle mata in data, från många ställen, och det var väl en del inkörningsproblem men sedan kunde de kasta mer och mer manuellt arbete. I början kör man ofta lite parallellt. Så det blev ett värdefullt verktyg för hamnen.

Gustav Sjöblom: Behövde ni ta in någon hjälp utifrån för att utveckla det här eller klarade ni det med den kompetens som ni hade i huset?

Gunnar Falck: Till en början hade vi lite hjälp från några konsulter.

Gustav Sjöblom: Vilka konsulter var det?

Gunnar Falck: Jag tror de hette Errpege, Stig Malmgren. Det var själva uppläggningen av databasen, för den var lite svårare på den första datorn vi hade som var mer begränsad. Det fanns mer funktionalitet i System/38:an, så den var lite enklare.

Gustav Sjöblom: Vad var det för databassystem ni använde?

Gunnar Falck: I 38:an ingick en egen databashanterare.

Gustav Sjöblom: Du har beskrivit att rederierna tidigt blev viktiga motparter i det här. Gällde det även speditörer och åkerier?

Gunnar Falck: Ja, åkerier. Vi fick ju se till att de hade informationen tillgänglig när de skulle komma till hamnen, annars blev det stopp för dem så det var ju långa väntetider ibland.

Gustav Sjöblom: Men hade du någon kontakt med Bilspedition till exempel om TICS-systemet?

Gunnar Falck: Det hade vi väl inte. Tanken var att gå vidare med detta sedan så att man kunde föravisera sin ankomst ifrån lastbilen så att säga, för Mobitex var ju trådlöst över hela Sverige. Tanken var att de skulle kunna knappa in att nu är vi på väg och då skulle man inte behöva åka till ID-terminalen utan åka direkt till porten, få anvisningen direkt, åk till den och den porten.

Gustav Sjöblom: Fick ni det att fungera i praktiken?

Gunnar Falck: Inte under min tid.

Gustav Sjöblom: Hur fungerade samarbetet med Televerket? Det var ett pilotprojekt, fick ni hjälp med finansieringen också?

Gunnar Falck: Nja, vi utvecklade gränssnittet och programmen hos oss, så ställde de upp på sin sida med själva terminalerna och det fungerade bra. De fick ju väldig PR på detta. De gjorde filmer som de hade på sina kurser och de var ute och gjorde en väldig massa reklam för den här anläggningen. IBM ville ju också vara med på detta och göra reklam för detta, så det var helsidesannonser i GP bland annat om hur hamnen får kontroll på sin godshantering, som IBM satte in.

Gustav Sjöblom: Gav det eko i hamnvärlden? Var det många utifrån som var nyfikna på det här?

Gunnar Falck: Vi fick väl tidningsurklipp från hela världen. Överallt så var detta omnämnt.

Gustav Sjöblom: Som jag har förstått skedde det liknande arbete, kanske inte just med Mobitex, men överhuvudtaget i alla hamnar egentligen ungefär samtidigt.

Gunnar Falck: Vi hade väldigt mycket besökare där. Jag var ute och höll föredrag på många ställen också, bland annat nere i Monaco för IBM:s räkning.

Gustav Sjöblom: Färjrederierna använde sig ju inte av stuveriets center förmodar jag?

Gunnar Falck: Nej.

Gustav Sjöblom: Höll de på med någon liknande verksamhet?

Gunnar Falck: Det vet jag faktiskt inte

Gustav Sjöblom: Gällde TICS bara containersjöfarten?

Gunnar Falck: Ja, det kan man säga.

Gustav Sjöblom: Förutom TICS var det stora projektet under din tid på stuveriet, fast lite senare, det som hette TRAPS-systemet?

Gunnar Falck: Ja, just det.

Gustav Sjöblom: Vad står TRAPS för och vad gjorde det?

Gunnar Falck: TRAffic Planning System, Det höll reda på fartygstrafiken, hur fartygen kommer och går, så det var mer för hamnmyndigheten. Nu var hamnen och stuveriet samma bolag, men det var gamla hamnmyndighetsfunktioner.

Gustav Sjöblom: Ja just det, för den 1 januari 1983 bildades HT-data, alltså Hamn- och Terminaldata genom att Göteborgs stuveris dataavdelning överfördes till det nya bolaget. Vad var bakgrunden till det här?

Gunnar Falck: Det var väl att få en gemensam verksamhet på dataområdet, för det gick in i varandra mycket. Data är liksom gemensam och Göteborgs Hamn AB körde på kommunens ADB-kontor och det var mer rationellt att lägga ihop det på ett ställe.

Gustav Sjöblom: Flyttades hamnens databehandling till stuveriets datacentral då?

Gunnar Falck: Ja, det kan man säga.

Gustav Sjöblom: Hur förändrades verksamheten för din del i och med det här?

Gunnar Falck: Vi fick lite friare händer att ta egna beslut, och det där med fackliga sidan blev lite enklare också i och med att vi blev ett separat bolag. Sedan var tanken att kunna satsa mycket mer offensivt på datautvecklingen när vi fick kunder utanför stuveri och hamn, Göteborgsverksamheten så att säga. Tanken var att det skulle bli kommersiellt och minska kostnaderna och kunna tjäna pengar på detta.

Gustav Sjöblom: Blev det så i praktiken också?

Gunnar Falck: Vi hade en ganska bra utveckling där. Vi sålde terminaler som placerades runt till olika ställen, till tullen och olika kunder, som vi tog betalt för. Vi sålde in TICS-lösningen till Helsingborgs hamn, så de körde på våra datorer i Göteborg. Vi sålde system till Italien, vi sålde till Jamaica, vi sålde … ja det är dem jag kommer ihåg. Sedan

hade vi vissa uppdrag från andra kunder som vi hjälpte med datasystemutvecklingen, så det fanns stor potential i detta och vi hade kunnat utvecklas vidare.

Gustav Sjöblom: Hade ni bra stöd från hamnens ledning?

Gunnar Falck: Ja, Per Bjurström som var VD för Göteborgs Hamn AB var även formell VD för HT-data, men jag hade inte speciellt mycket kontakt med honom, men han sedan var ju med i styrelsemötena. Han satt i styrelsen också då.

Gustav Sjöblom: Var han formellt VD för HT-data?

Gunnar Falck: Ja, han var formellt VD.

Gustav Sjöblom: Och du var vice VD och skötte shopen då?

Gunnar Falck: Ja, det kan man säga.

Gustav Sjöblom: Varför var han VD för HT-data också?

Gunnar Falck: Det vet jag faktiskt inte, men det blev aldrig överfört. Ett annat projekt vi försökte med var att lansera en elektronisk seglingslista. Alla agenter och alla rederier och trafikanter hade sina egna listor som de distribuerade till kunderna, så det var väldigt mycket pappersmaterial som kom hela tiden. Så vi sålde in då att agenter och redare skulle mata in sina seglationer, sina avgångar, sin trafik, och det gjorde vi genom att lansera Videotexterminaler, som en TV-apparat med tangentbord, och det såldes in på ganska många platser, men det viktiga var ju att få in datan där. Det var väl ett visst motstånd från de stora rederierna till detta, för de ville inte synas ihop med alla småagenter och småredare, men vi jobbade i alla fall ganska hårt med det och det blev också väldigt omskrivet och debatterat. Det fanns ju möjlighet att gå vidare med detta också då, om man gjorde det, men vi lyckades aldrig få upp tillräcklig kvalitet i datan där. Tanken var att de själva skulle mata in alla förändringar, men de orkade inte med det eller de körde sina parallella system och hade kvar sina gamla listor så det blev liksom merjobb för dem.

Gustav Sjöblom: Kom systemet någonsin igång?

Gunnar Falck: Det var igång ja.

Gustav Sjöblom: Men det blev ingen succé?

Gunnar Falck: Nej, det kan man inte säga.

Gustav Sjöblom: Lades det ned ganska snart då eller fortsatte det leva vidare ändå?

Gunnar Falck: Det levde väl i ett par år.

Gustav Sjöblom: Jag tänkte fråga lite mer om TRAPS, alltså trafikplaneringssystemet som höll koll på fartygen helt enkelt. Hur fungerade det?

Gunnar Falck: Det registrerades information ifrån utposten där ute med radarstationer. Jag vet inte vad det heter den, det stället där de har kontroll över ankomster och avgångar, men där registrerade de att fartyget hade kommit in i sjöfartsområdet så man kunde

följa det liksom och så knappades det in vissa data. Jag tror det började med att hamnen, stuveriet också matade in vissa saker där, så för varje anlöp hade man en del data ifyllt över den ankomsten. Så kunde man följa olika status, vilken kaj den skulle lägga till på och så kunde man bläddra fram på kajområdena och se vilka båtar som låg var och så registrerades farligt gods och sådana här saker.

Gustav Sjöblom: Var du eller stuveriet inblandade i själva systemutvecklingen eller gjorde hamnen det?

Gunnar Falck: Jag minns inte, men det var nog olika bolag, hamnförvaltningen var nog för sig då när det utvecklades. Vi stod ju för den tekniska kompetensen i utvecklingen och hamnförvaltningen ställde kraven på hur det skulle se ut.

Gustav Sjöblom: Så de skrev någon sorts kravspecifikation, men det kördes på er dator så ni utvecklade systemet och gjorde programmeringen och implementeringen?

Gunnar Falck: Ja precis.

Gustav Sjöblom: Enligt vad du har skrivit i en TFK-rapport lagrades informationen sedan i en databas som även var kopplad till tullverket och sjöfartsverket och andra intressenter?

Gunnar Falck: Ja, precis. Till och med försvaret hade en terminal hos sig. Man matade in vad man ville se. Om man ville se precis hur det såg ut just nu så kunde man se vilka fartyg som låg i kaj, eller vilka som förväntades in det närmaste dygnet eller ett antal dagar framåt. Hamnkontoret hade till och med en TV-apparat som ständigt uppdaterades med detta, så den klickade runt precis som en flygterminal, vilka fartyg som är på väg att komma in.

Gustav Sjöblom: Gick information från TICS också in i den här databasen eller var det bara fartygsinformationen?

Gunnar Falck: Jag minns inte hur det var kopplingen med just farligt gods och sådana saker. Det blev mer och mer kopplat i och för sig, men från början var det rätt så parallella system.

Gustav Sjöblom: Hur stort var HT-data när du var där? Hur många var ni som jobbade där ungefär?

Gunnar Falck: Var det en 15 stycken kanske, skulle jag tro.

Gustav Sjöblom: Så det var en ganska liten verksamhet fortfarande, räknat till numerären.

Gunnar Falck: Ja, det var det. Vi hade väl en del konsulter inne också.

Gustav Sjöblom: Ett annat stort utvecklingsarbete som skedde under den här tiden var TDL, Transport Data Link, som hamnen, Volvo och Televerket drev gemensamt. Vad var bakgrunden till TDL-projektet?

Gunnar Falck: Det var just det att det var så trögt att komma igång och hitta någon standard för hur man skulle skicka data mellan olika parter. Då hade man ju SWEPRO där man skulle standardisera hur datan skulle se ut, så man hade gemensamma koder och förkortningar och så. Men sedan var det olika datorer överallt med olika kommunikationsprotokoll och tanken var att bygga en kommunikationsväxel, där man kan ta emot på ett sätt och omvandla det och överföra till nästa motpart på deras sätt, så det sker konverteringar. Man skulle bara koppla upp sin dator till ett ställe, dit man skickar allting som skall ut och så adresserar man hur det skall fördelas i den här växeln. Tanken var liksom att förenkla för varje part. Säg att jag har tjugo intressenter i hamnen eller säg att jag har hundratals, då får jag ringa upp varje part, hundra intressenter, och skicka småslattar med data och då var tanken att skicka till ett ställe för att den växeln hjälper till att fördela datan.

Gustav Sjöblom: Vem tog initiativet?

Gunnar Falck: Det var hamnen och det var nog delvis HT-data, för jag höll ett stort föredrag om detta på en hamndag och målade upp hur ett sådant här scenario skulle kunna se ut och det mottogs på ett väldigt positivt sätt. Sedan hade vi någon organisation inblandad här, Västsvenska handelskammaren, och de hade sitt kontaktnät med företag. Jag minns att styrelseordförande på Bilspedition reste sig upp på ett möte och sade att TDL var den bästa nyheten han har hört på 100 år.

Gustav Sjöblom: På hamndagen eller på ett senare möte?

Gunnar Falck: Nej, på ett senare möte. Så det fanns en stor entusiasm för detta.

Gustav Sjöblom: Hur pass hårt var du inblandad personligen?

Gunnar Falck: Jag var mycket inblandad i detta. Formellt var Anders Rydberg VD och han jobbade ju heltid med detta. Jag jobbade med det på deltid, så jag var med och hjälpte till att anställa lite folk, personal, det var inte så många på TDL men det var väl en tre, fyra stycken. Vi hittade ett embryo till kommunikationsväxel. Det var väl General Electric som hade någon dataväxel som liksom skulle kunna fungera i det här sammanhanget, så vi hade tur på det sättet, för det är en ganska komplex sak att bygga själv. Det hade vi väl aldrig tänkt heller i och för sig.

Gustav Sjöblom: Vilka var inblandade i det här arbetet? Vilka hade du kontakt med vad gäller TDL?

Gunnar Falck: Det var Anders Rydberg som var chefen där och sedan lämnade Televerket över en person i detta projektet också som skulle hålla kontakterna. Sedan anställde vi en som skulle vara systemansvarig. Jag kommer faktiskt inte ihåg vad han heter nu, men han var väldigt duktig på kommunikation, han visste vad det handlade om.

Gustav Sjöblom: Nu pratar du om tiden efter att TDL sjösatte antar jag? Var det inte en lång utvecklingsfas innan det kom igång -84?

Gunnar Falck: Ja, men de var med när det utvecklades. Det var den här systemchefen som drog ett tungt lass. Han jobbade väldigt intensivt och han kom väl ifrån Kodak, så han hade erfarenhet ifrån den här växeln. Vi fick det att funka och sedan skulle vi välja vilken datacentral vi skulle köra det på. Jag kommer knappt ihåg vilken datacentral det

blev, om det var Volvo Data eller Göteborgs ADB-kontor. Sedan var det styrelsen i detta då som var Per Bjurström och Marianne Nivert. Vi hade stora konferenser och mycket möten där vi diskuterade upplägget med detta. Det var ju rätt kontroversiellt på rätt många sätt, dels inom Televerket, dels och var det väl inte förankrat hos alla kunder eller alla parter heller. Det hade inte kommit igång sådär jättemycket med dataöverföringar än mellan företagen och man var väldigt rädd för att det skulle bli en mellanhand som kostade pengar. Men det var ett intressant projekt.

Gustav Sjöblom: Vad blev det av det hela?

Gunnar Falck: Jag lämnade ju så småningom, men vi fick igång några intressenter där, bland annat Volvo som var delägare. Volvo Transport ställde nästan krav på sina kunder att gå via TDL, så det var en viss kommunikation där men jag tror det dog ut relativt snabbt. Sedan kom ju internet – men det var väl rätt mycket senare – som löste mycket av de här problemen. Det fanns inte då.

Gustav Sjöblom: Hamnen blir ju på något sätt spindeln i nätet eftersom nästan all import och export passerar genom det nålsögat på väg ut i kontinenten eller in i Sverige. Är det något mer inslag av de här försöken att kommunicera mellan olika datasystem som vi inte har pratat om som du var inblandad i?

Gunnar Falck: Nej, jag kan inte påminna mig så mycket. Men vi hade ju modemuppkopplingar, vi hade Videotex, vi hade trådlöst, vi hade embryot till många lösningar där, men jag kommer inte ihåg om det var något mer. Nej, inte vad jag kommer på nu i alla fall.

Gustav Sjöblom: På vilket sätt var du inblandad i SWEPRO:s standardiseringsarbete?

Gunnar Falck: Jag var med där i många år. Det jobbades ju ganska mycket där, men jag vet inte riktigt vad kontentan blev, faktiskt. Jag vet att vi skickade en hel del data baserat på SWEPRO-standard efter hand, men om det har överlevt eller vad som har hänt med det, det vet jag faktiskt inte. Tanken att hitta gemensamma benämningar på samma sak var ju väldigt god.

Gustav Sjöblom: 1987 lämnade du HT-data. Vad berodde det på?

Gunnar Falck: Jag hade varit där så pass länge då, så det var dags. Dels hade jag ju jobbat med TDL lite på halvtid och jag var väl osäker på fortsättningen där. Sedan hade jag startat mitt bolag och vi försökte lansera lösningar. Vi hade fått Helsingborgs hamn att köra på samma dator. Det tyckte jag var rätt fantastiskt när det var två konkurrerande hamnar, men jag jobbade via Hamnförbundet och sålde in att vi skulle starta en gemensam utveckling för svenska hamnar. Det var då jag startade mitt bolag, men som ett halvtidsuppdrag så hade jag det här med Svensk Hamndata. Även Göteborgs hamn var delägare i detta, så jag fick med tio av Sveriges största hamnar som var med i gemensamma utvecklingsprojekt. De satsade ett visst, x antal kronor per månad och så gjorde jag lite utredningar för vissa utav hamnarna. För Stockholms hamn gick vi exempelvis igenom hur vi skulle utveckla deras dataverksamhet. Så vi försökte att höja det här, för det var en väldig konkurrens emellan hamnarna, men vi sade att det största hotet var inte från andra hamnar utan det var att branschen som sådan utvecklas för den mesta konkurrensen var från lastbilstrafiken exempelvis. På det sättet fick man neutraliserat data, att det var någonting som skulle stärka branschen. Så jag jobbade väl med det från -87 och i tre år un-

gefär. Det började med att vi standardiserade datorerna, för allihopa skaffade IBM System/3. De var lite mindre än Göteborgs hamn, som ju hade 38:an, och så skaffade vi gemensamma bassystem när det gäller ekonomi och löner och sådant där. Sedan utvecklade vi ett antal andra system där också, men det var inte så lätt att hålla ihop. Det gick väl ganska bra i och för sig, men jag lämnade det när jag fick ett annat, större uppdrag.

Gustav Sjöblom: Vi har kommit långt in på 80-talet nu, så det kanske är läge att avrunda. Är det någonting som är viktigt att ta upp som vi bör tillägga om din tid i hamn- och stuverisvängen?

Gunnar Falck: Jag kommer inte på någonting nu, faktiskt.

Gustav Sjöblom: Vill du göra någon sorts sammanfattande reflektion över ett liv i datavärlden?

Gunnar Falck: Det var en väldigt spännande tid. Det hände mycket med ny teknik. Det jag inte har pratat om är väl hur persondatorn kom in i bilden där och öppnade väldiga möjligheter. Jag är tacksam över att få ha hållit på med detta med mycket nyheter på marknaden, och att vi hade möjlighet att prova på många olika lösningar. Jag hoppas jag har bidragit med en del saker i alla fall till verksamheten. Det skulle vara roligt att besöka dem igen faktiskt och göra studiebesök och titta på vad som har hänt sedan dess. Det är ju många år sedan. Jag vet att min efterträdare på stuveriet kom från IBM, sedan har det varit en till, Stefan Samuelsson. Han lämnade skutan för något år sedan. Nu vet jag inte vad som har hänt, men HT-data försvann väl och integrerades i moderbolaget. Det man kanske har ångrat är väl att vi kunde satsat mer på expansion och varit med i IT-boomen. Detta skulle kunna ha genererat väldiga värden. Hamnen sitter mitt i centrum av transporterna och att kunna utnyttja det vidare skulle kunna ha blivit väldigt stort. Det är väl det man tycker är synd, att man inte drev det hårdare, men det finns säkert nya möjligheter. Då kanske man hade varit med i IT-kraschen också, för de här små databolagen var ju ett tag nästan värda mer än SKF. Det kanske är tur att man inte var med där. Ja, nej, men det är väl allt.

Gustav Sjöblom: Tackar så mycket.